

श्री ५ को सरकार

कानून तथा न्याय मन्त्रालय

श्री ५ महाराजाधिराज वीरेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवबाट राष्ट्रिय पञ्चायतको सल्लाह र सम्मतिले बनाइबक्सेको तल लेखिएबमोजिमको ऐन सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशित गरिएको छ ।

२०३४ सालको ऐन नं. २३

स्वस्तिश्री गिरिराजचक्रचूडामणि तरनारायणेत्यादि विवि
विरुदावली विराजमान मानोन्नत महेन्द्रमाला परम नेपालप्रतापभास्कर
ओजस्विराजन्य परम गौरवमय तेजस्वी त्रिभुवनप्रजातन्त्रश्रीपद परम
उज्ज्वल कीर्तिमय नेपालश्रीपद परम प्रोज्ज्वल नेपालतारा परम पवित्र
ॐरामपट्ट परम ज्योतिर्मय सुविख्यात त्रिशक्तिपट्ट परम सुप्रसिद्ध प्रबल
गोरखादक्षिणबाहु परमाधिपति अतिरथी परम सेनाधिपति श्री श्री श्री श्री
श्रीमन्महाराजाधिराज वीरेन्द्र वीर विक्रम शाहदेव देवानाम् सदा
समरविजयिनाम् ।

राष्ट्रिय यातायात व्यवस्था ऐन, २०२६ लाई संशोधन गर्न बनेको ऐन

प्रस्तावना : राष्ट्रिय यातायात व्यवस्था ऐन, २०२६ लाई संशोधन गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

श्री ५ महाराजाधिराज वीरेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवबाट राष्ट्रिय पञ्चायतको सल्लाह र सम्मतिले यो ऐन बनाइबक्सेको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यस ऐनको नाम “राष्ट्रिय यातायात व्यवस्था (पहिलो संशोधन) ऐन, २०३४” रहेको छ ।

(२) यो ऐनको दफा ४ श्री ५ को सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी तोकिएको क्षेत्रमा तोकिएको मितिदेखि र अन्य दफाहरू तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछन् ।

२. राष्ट्रिय यातायात व्यवस्था ऐन, २०२६ को दफा २ मा संशोधन : राष्ट्रिय यातायात व्यवस्था ऐन, २०२६ (यसपछि “मल ऐन” भनिएको) को दफा २ को सट्टा देहायको दफा २ राखिएको छ :-

“२. परिभाषा : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा -

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

- (क) “यातायात सेवा” भन्नाले भूमि वा जलमा चल्ने यान्त्रिक साधनद्वारा सञ्चालित कुनै सवारीको साधन वा रज्जुमार्ग (रोप्वे) द्वारा भाडा लिई एक ठाउँबाट अर्को ठाउँसम्म मानिस, जीवजन्तु वा मालसामान नियमित रूपमा ओसार-पसार गर्ने कार्य सम्झनुपर्छ ।
- (ख) “विभाग” भन्नाले यातायात सेवासम्बन्धी काम गर्नको निमित्त श्री ५ को सरकारले तोकेको कुनै विभाग वा कार्यालय सम्झनुपर्छ र त्यसरी कुनै विभाग वा कार्यालय नतोकिएकोमा निर्माण तथा यातायात मन्त्रालय सम्झनुपर्छ ।
- (ग) “सवारी साधन” भन्नाले यातायात सेवामा प्रयोग गरिएको सवारीको साधन सम्झनुपर्छ ।”

३. मूल ऐनको दफा ३ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ३ को —

(१) उप-दफा (२) को खण्ड (ग), (घ) र (च) को सट्टा देहायको खण्ड (ग), (घ) र (च) राखिएका छन् :—

- “(ग) यातायात सेवा सञ्चालन गर्ने इजाजतपत्र लिनुपर्ने क्षेत्र तथा बाटोहरू तोक्ने, कुन कुन सवारी साधनको निमित्त इजाजतपत्र लिनु पर्ने हो सो तोक्ने र विभिन्न यातायात सेवा वा सवारी साधनको निमित्त बाटो वा क्षेत्र निर्धारण गर्ने ।
- (घ) यातायात सेवा सञ्चालन गर्ने व्यक्ति, फर्म, कम्पनी वा संस्थालाई यातायात सेवा चलाउन इजाजतपत्र जारी गर्ने, इजाजतपत्रको शर्तहरू, दस्तुर र अवधि तथा नवीकरण दस्तुर तोक्ने ।
- (च) यातायात सेवाको सुसञ्चालन, सुसंगठन तथा विकास गर्ने उद्देश्यले यातायात सेवाको आर्थिक तथा प्राविधिक पक्षमा अध्ययन तथा अनुसन्धान गर्ने गराउने ।”

(२) उप-दफा (२) को खण्ड (छ) पछि देहायका खण्ड (ज), (झ) र (ञ) थपिएका छन् :—

- “(ज) सञ्चालन गरिने क्षेत्र र दूरीको आधारमा यातायात सेवालाई वर्गीकरण गर्ने र त्यस्तो सेवाका विसौतीहरू निर्धारण गर्ने ।
- (झ) विभिन्न किसिमको सवारी साधनमा रहनु पर्ने सीटको संख्या, त्यस्तो सीटको आकार-प्रकार तथा तत्सम्बन्धित अन्य कुराहरू तोक्ने ।
- (ञ) कुन कुन यातायात सेवामा कण्डक्टर राख्नु पर्ने सो तोक्ने र कण्डक्टरको योग्यता र काम कर्तव्य तोक्ने ।”

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

४१३

४. मूल ऐनमा दफा ३ क. थप : मूल ऐनको दफा ३ पछि देहायको दफा ३ क. थपिएको छ :-

“३क. सवारी साधन बीमा गराउनु पर्ने : (१) श्री ५ को सरकारले तोकेको वर्गीकरणको यातायात सेवाको यात्रुको मृत्यु भएको वा यात्रुलाई चोट पटक लागेकोमा वा मालसामानको हानी नोक्सानी भएकोमा त्यसको क्षतिपूर्तिको निमित्त प्रत्येक सवारी साधनलाई बीमा गराउनु पर्नेछ ।

(२) उप-दफा (१) बमोजिम गर्नुपर्ने बीमाको किसिम र सोसम्बन्धी अन्य कुराहरू श्री ५ को सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी तोक्न सक्नेछ ।”

५. मूल ऐनमा दफाहरू थप : मूल ऐनमा दफा ३ क. पछि देहायका दफा ३ ख., ३ ग. र ३ घ. थपिएका छन् :-

“३ख. सवारी साधन निरीक्षण गर्ने अधिकार : यस ऐनबमोजिम इजाजतपत्र प्राप्त गरी सञ्चालन गरिएको कुनै पनि यातायात सेवाको सवारी साधनलाई कुनै पनि समयमा विभागले निरीक्षण गर्न गराउन सक्नेछ । यसरी निरीक्षण गर्दा सवारी साधनको यान्त्रिक स्थिति र यस ऐनअन्तर्गत तोकिएको अन्य शर्तहरूको पालना भए नभएको समेत जाँच गर्न सकिनेछ ।

३ग. यातायात सेवाको इजाजत खारेज वा निलम्बन गर्न सकिने : (१) देहायका अवस्थामा दफा ४ मा तोकिएको सजाय नै नगरी वा त्यस्तो सजाय गरिएकोमा सो सजायको अतिरिक्त विभागले कुनै यातायात सेवाको इजाजतपत्र खारेज गर्न वा केही अवधिको लागि निलम्बन गर्न सक्नेछ :-

(क) इजाजतपत्रमा तोकिएको शर्त वा यस ऐनअन्तर्गत दिएको आदेश बराबर उल्लंघन गरेमा,

(ख) कुनै गम्भीर यान्त्रिक त्रुटी भएको सवारी साधन चलाएमा,

(ग) निर्धारित क्षेत्र वा बाटो बाहेक अन्य क्षेत्र वा बाटोमा यातायात सेवा चलाएमा, वा

(घ) यस ऐनबमोजिम बीमा गराई चलाउनु पर्ने सवारी साधनलाई बीमा नगराई चलाएमा ।

(२) उप-दफा (१) बमोजिम इजाजतपत्र खारेज वा निलम्बन गरिएकोमा चित्त नबुझे व्यक्तिले सो खारेजी वा निलम्बनको सूचना पाएको मितिले पैंतीस दिनभित्र श्री ५ को सरकारसमक्ष उजूर गर्न सक्नेछ र यस्तोमा श्री ५ को सरकारको निर्णय अन्तिम हुनेछ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

३घ. श्री ५ को सरकारको विशेष अधिकार : कुनै विशेष परिस्थितिमा श्री ५ को सरकारले आवश्यक देखेमा यस ऐनबमोजिम इजाजतपत्र प्राप्त यातायात सेवा सञ्चालन गर्ने व्यक्ति, फर्म, कम्पनी वा संस्थालाई इजाजतपत्रमा तोकिएको बाटो बाहेक अन्य निर्धारित बाटोबाट वा बाटोमा यातायात सेवा सञ्चालन गर्नुपर्ने गरी आदेश दिन सक्नेछ ।”

६. मूल ऐनको दफा ४ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ४ को सट्टा देहायको दफा ४ राखिएको छ :-

“४. दण्ड सजाय : (१) यस ऐनबमोजिम इजाजतपत्र नलिई वा इजाजतपत्र प्राप्त गर्नेले पनि इजाजतपत्रमा तोकिएको शर्तहरूको विपरीत यातायात सेवा सञ्चालन गरेमा पाँच हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना हुनेछ ।

(२) यो ऐन वा यस ऐनअन्तर्गत बनेको नियम वा सो ऐन नियमअन्तर्गत विभागले दिएको आदेश वा निर्देशनको उल्लंघन गरेमा निजलाई एक हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना हुनेछ ।

(३) दफा ३ क. बमोजिम बीमा गराउनु पर्ने सवारी साधन बीमा नगराई यातायात सेवा सञ्चालन गरेमा त्यस्तो यातायात सेवा सञ्चालन गर्नलाई दुई हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना हुनेछ ।

(४) दफा ३ ख. बमोजिम सवारी साधन निरीक्षण गर्न नदिएमा त्यसरी निरीक्षण गर्न नदिनेलाई एक हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना हुनेछ ।

(५) दफा ३ घ. बमोजिम श्री ५ को सरकारले दिएको आदेशबमोजिम यातायात सेवा सञ्चालन नगर्नेलाई दुई हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना हुनेछ ।

(६) यस दफाअन्तर्गत सजाय ने कसुर कुनै फर्म, कम्पनी वा संस्थाबाट भएमा त्यस्तो कसुर आफ्नो जानकारी बेगर भएको हो भन्ने कुरा प्रमाणित गरेमा बाहेक त्यस्तो कसुर बापतको सजाय त्यस्तो फर्म, कम्पनी वा संस्थाको काम कारवाई उपर पूर्ण नियन्त्रण राख्ने व्यक्तिलाई हुनेछ ।”

७. मूल ऐनको दफा ५ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ५ को सट्टा देहायको दफा ५ राखिएको छ :-

“५. अधिकारक्षेत्र : दफा ४ बमोजिम सजायको कारवाई र किनारा गर्ने अधिकार विभागलाई हुनेछ र विभागले गरेको निर्णयमा चित्त नबुझ्ने व्यक्तिले पैंतीस दिनभित्र अञ्चल अदालतमा पुनरावेदन दिन सक्नेछ ।”

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

८. मूल ऐनमा दफा ५ क. थप : मूल ऐनको दफा ५ पछि देहायको दफा ५ क. थपिएको छः-

“५क. अधिकार प्रत्यायोजन : यस ऐनअन्तर्गत श्री ५ को सरकार वा विभागलाई प्राप्त अधिकारमध्ये कुनै वा सबै अधिकार श्री ५ को सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी कुनै अधिकारी वा कार्यालयले प्रयोग गर्न पाउने गरी सुम्पन सक्नेछ ।”

९. रूपान्तर : मूल ऐनमा “सम्बन्धित विभाग” भन्ने शब्दहरू प्रयोग भएका ठाउँहरूमा त्यसको सट्टा “विभाग” भन्ने शब्द राखिएको छ ।

लालमोहर सदर मिति :- २०३४।१६।१९८२

ग्राजाले-

चूडामणिराज सिंह मल्ल

श्री ५ को सरकारको सचिव

आधिकारिकता सुदूरप विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।